

VLESP | Vlaams
Expertisecentrum
Suicidepreventie

**Suicidepreventie (in Vlaanderen):
waar staan we?**

G. Portzky

1. Suicidepreventie?

- Suïcidaal gedrag complex; multiple risicofactoren (cfr. Stress-kwetsbaarheidsmodel)

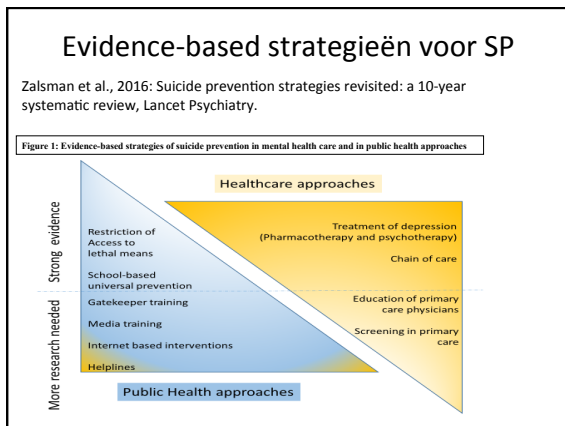

- Breed multilevel benadering voor preventie nodig

USI-model

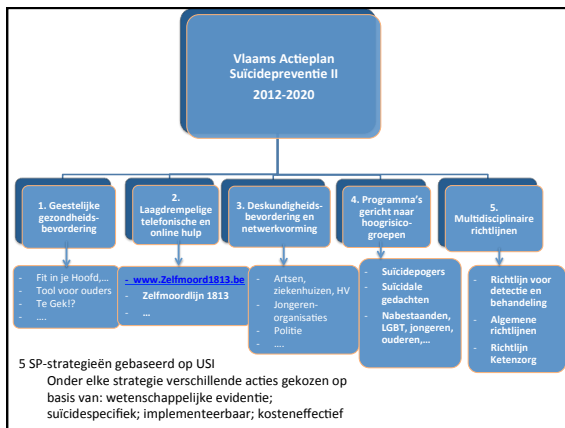
- 3 verschillende niveaus preventie

	Universele Preventie	•Gericht naar algemene bevolking •vb. sensibiliseringscampagne omtrent mentale weerkracht
	Selectieve Preventie	•Gericht naar populatiegroepen met verhoogd risico •vb. deskundigheidsbevordering bij huisartsen inzake herkenning en behandeling van depressieve symptomen
	Geïndiceerde Preventie	•Gericht naar personen die suïcidaal zijn. •vb. goede opvang van suïcidepogers

- ### Suïcidepreventie internationaal Waar staan we?
- IASP-WHO 'Global survey on suicide prevention':
 - 31% Nationaal SP-plan; 14% in ontw; 55% geen SP-plan
 - Voornamelijk Europa, USA, Zuid-Oost Azië
 - Weinig/niet Afrika, Midden-Oosten
 - 21% volledig uitgevoerd; 54% deels uitgevoerd; 25% geen antwoord
 - **Uitdagingen:**
 - Suïcidaal gedrag nog strafbaar in 23 landen
 - Ineffectieve planning, coördinatie, samenwerking
 - Gebrek aan implementatie van richtlijnen
 - Onvoldoende middelen
 - Gebrek aan systematische evaluatie van SP-plannen

- ## 2. Suïcidepreventie in Vlaanderen
- 1ste Vlaams Actieplan Suïcidepreventie
 - 2006-2010
 - Gezondheidsdoelstelling: daling suïdecijfers met 8% tegen 2010 (referentiejaar 2000). Doelstelling gehaald
 - 2de Vlaams Actieplan Suïcidepreventie
 - 2012-2020
 - Gezondheidsdoelstelling: daling suïcide rate met 20% tegen 2020 (referentiejaar 2000)

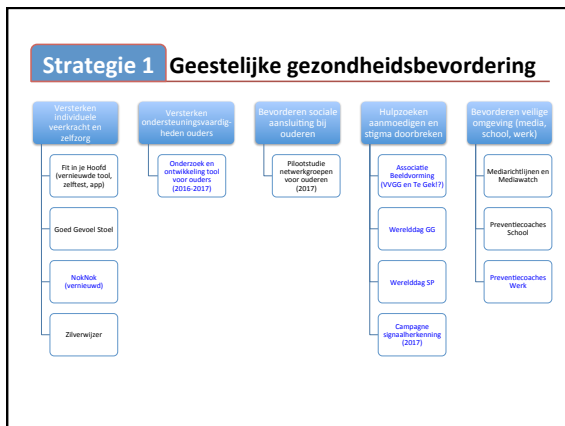

Tussentijdse evaluatie VAS II
Waar staan we in 2016?

- Uitvoering van de geplande acties?
- Bijkomende acties op basis van nieuwe noden/inzichten/ontwikkelingen?
- Stand van zaken cijfers suïcide en suicidepogingen?
- Conclusie? Uitdagingen?

Tussentijdse evaluatie VAS II

UITVOERING GEPLANDE ACTIES
BIJKOMENDE ACTIES

Is uw patiënt suïcidaal?

Lette is één van de meest voorkomende oorzaken bij de VUmc behandeling tussen 20 en 40 jaar en komt vaak bij vrouwen en bij jongeren die ernstig ziek zijn. Het is belangrijk dat er een zorgvuldige aanpak wordt gevolgd. Het is belangrijk dat de patiënt de juiste hulp krijgt. Het is belangrijk dat de patiënt de juiste informatie krijgt. Het is belangrijk dat de patiënt de juiste ondersteuning krijgt.

Signalen die wijzen op een acute suïciditeit

- Problemen over ziekte
- Zorgen over medicatie
- Doelbewustheid
- Angst of wantrouwen
- Stoepvallen
- Alcohol misbruik
- Opzetbaarheid
- Zich terugtrekken, isoleren
- Wraak
- Wakker worden 's nachts
- Stemmingstoename
- Contagieus praten

Andere belangrijke risicofactoren

- Een andere suïcidale poging of een suïcidale gedachte op korte termijn.
 - Meerdere voorgaande pogingen vormen de belangrijkste voorlopers van suïcide
- Negatieve levensomstandigheden die leiden tot vernedering, schuldgevoel of laagbetrokkenheid, vergeleken met de ziekte. Zoals bij de behandeling van een relatie, overleven van een ziekte of door de ziekte zelf, de houding of verwachtingen van de patiënt en de behandelende arts.
- Medische (oude) verworpen of mediatie die direct toegenomen zijn in een acute toestand of omgeving. De kans op suïcide. Het is belangrijk dat de behandelende arts hiervan in kennis wordt gesteld.

Bevestig uw patiënt wanneer u signalen ziet of vermoedens hebt van een acute suïciditeit – roep de hulp in!

- 1. Denk je niet eens aan de dood of aan dood gaan?
- 2. Heb je ooit de gedachte gehad dat je beter niet zou zijn geweest?
- 3. Denk je nu wel eens aan een einde aan je leven te maken?
- 4. Heb je ooit een zelfmoordgedachte gehad?
- 5. Denk je nu op dit moment aan om een einde aan je leven te maken?
- 6. Wat zou ervoor zorgen dat je beter niet zou zijn geweest?
- 7. Hoe heb je het nu toe te zien?

Ondersteuning nodig? Handlijn

zelfmoord1813.be/hulpverlening

1813 ASPHA 24x7, 2009

Strategie 4 Strategieën voor specifieke risicogroepen

Suïcidale personen

- Onderzoek naar nieuwe behandelingvormen (afgerond 2018)
- Online zelfhulpmodule *Think Life*
- Zorg voor Pogers
 - Vorming en ondersteuning ziekenhuizen
 - IPEO en KIPEO
 - Draaiboek Zorgpad Volwassenen en Jongeren
 - Patiëntenfolder; website On Track Again, App On Track Again

Kwetsbare personen

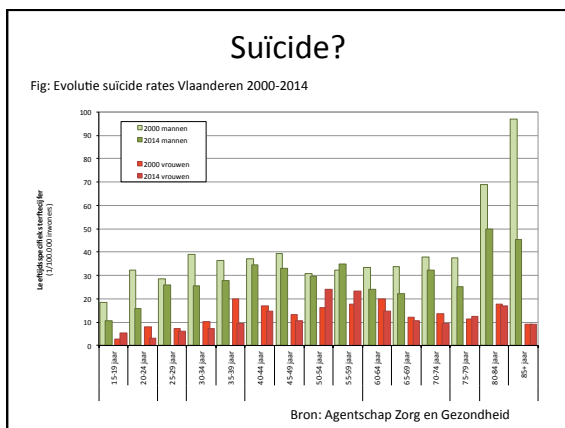
- Personen met psychische stoornis: VDIP
- Nabestaanden: Werkgroep Verder
- Holebi's en transgenders: uitwisselingsdag cavarria/SP; vorming vrijwilligers; onderzoek prevalentie en risicofactoren; start ontwikkeling acties
- Ouderen/Jongeren: Zilverwijzer; netwerkgroepen ouderen; onderzoek Awel, NokNok; Serious game
- Gedetineerden: opstellen Zelfmoordlijn 1813; deskundigheidsbevordering CCG-SP
- Kansarmen: Goed Gevoel Stoel; deskundigheidsbevordering CCG-SP
- Artsen: Onderzoeksproject Domus Medica

Strategie 5 De ontwikkeling en implementatie van aanbevelingen en hulpmiddelen voor de preventie van zelfdoding

- Algemene aanbevelingen voor de preventie van suicide
 - Algemene richtlijnen
 - Richtlijnen school
 - Richtlijnen werk
- Multidisciplinaire richtlijn detectie en behandeling suicidaal gedrag
 - Ontwikkeling richtlijn 2014-2016
 - Ontwikkeling E-learning tool voor hulpverleners (2016-2017)
 - Implementatie 2017
- Aanbevelingen voor ketenzorg voor suicidale personen
 - Ontwikkeling 2017

Tussentijdse evaluatie VAS II

STAND VAN ZAKEN CIJFERS SUÏCIDE EN SUÏCIDEPOGINGEN

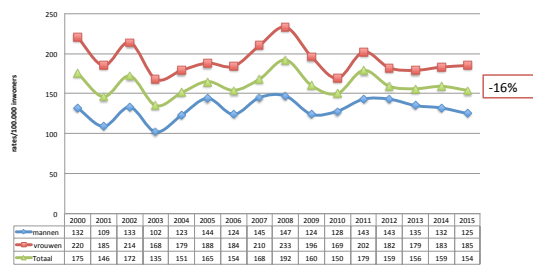
Gezondheidsdoelstelling?

Cijfers 2014: 20% minder suicides tav 2000?

- Gehaald:
 - 16-29jr
 - 30-44jr
 - 60-74jr
 - Mannen 75+
- Niet gehaald:
 - 45-59jr
 - Vrouwen 75+

Suïcidepogingen?

Fig: Evolutie rates suïcidepogingen Vlaanderen 2000-2015

Bron: Eenheid voor Zelfmoordonderzoek

CONCLUSIE UITDAGINGEN

Conclusie/uitdagingen

- ✓ Alle geplande acties uitgevoerd, lopende of start in 2017 → volledige uitvoering tegen 2020
- ✓ 17 nieuwe/bijkomende acties
- ✓ VAS breed, veel acties, evidence-based
- ✓ Tussentijdse evaluatie

• **Uitdagingen:**

- Gezondheidsdoelstelling gehaald voor verschillende leeftijdsgroepen MAAR nog niet gehaald voor 45-60jr en 75+ vrouwen → Effect van econ crisis? Opvolgen/onderzoeken!
- Evolutie komende jaren (cfr. Besparingen)?
- Blijvend alert zijn:
 - voor implementatie vd acties/richtlijnen
 - voor nieuwe Vlaamse noden
 - internationale ontwikkelingen
- Continuïteit vd acties
- SP moet belangrijke opdracht blijven!

Vragen?

✉ info@vlesp.be

🐦 @vlesptweet
